

Paulon Säätiön stipendiaattina Sapporossa 2017

Matkustin Sapporoon tammikuun lopussa ja pääsin nauttimaan Hokkaidon lumisesta talvesta. Lunta oli paljon ja sitä satoi usein lisää. Tomonori Hayashi Sapporo Medical Universityn (SMU) kansainvälisten asiain osastolta oli minua vastassa lentokentällä. Hän huolehti ansiokkaasti virallisista ja käytännön asioista. Kaikki toimi hienosti. Vierailun alkuvaiheessa kävin tapaamassa yliopiston presidenttiä, professori Taiji Tsukamotoa ja Kansainvälisten asiain osaston johtajaa, professori Noritsugu Tohsea. Prof. Tsukamoto muisti aiemmin stipendiaattina olleen professori Jorma Paavosen ja ilahtui kun kuuli tuntevani Jorma Paavosen ja olevani hänen yhteistyökumppaninsa. Hän myös kyseli asiantuntevasti yhdestä tutkimusaiheestani (*Chlamydia trachomatis*-infektiot), onhan hän koulutukseltaan urologi, ja Japanissa urologit hoitavat näitä infektioita. Tilaisuudessa allekirjoitettiin tutkijavaihtosopimus, vaihdettiin lahjoja ja otettiin viralliset valokuvat.

Prof. Tohse, Prof. Yokota, allekirjoittanut ja Prof. Tsukamoto.

Olin vierailuni ajan Professori Shin-ichi Yokotan johtamalla mikrobiologian laitoksella. Ryhmän päätutkimusaiheita ovat uudet mikrobilääkkeet ja antimikrobiset aineet esim. ravinnossa sekä bakteerien mikrobilääkeresistenssin mekanismit. Olimme puolin ja toisin mukavuusalueidemme ulkopuolella, mutta sanotaanhan silloin uuden oppimisen olevan mahdollista ja tilanteessa olevan kehittymispotentiaalia. Näin kävikin: löysimme yhteisiä intressejä mm. kroonisen bakteeri-infektion tutkimuksesta ja hoitovaihtoehdoista. Kaikki laitoksen paikalla olevat tutkivat olivat miehiä (yllättävää naisvaltaisesta tutkimusyhteisöstä tulevalle), mutta he ottivat minut erittäin ystävällisesti vastaan. Heidän työpäivänsä laboratoriossa olivat pitkiä, vaikka alkoivatkin vasta (minun näkökulmastani) aamupäivällä. Päädyin kuitenkin aloittamaan oman päiväni ”jo” yhdeksältä ja lähdin vastaavasti aiemmin kuin kollegani. Yllättävä kielitaidon puute (molemmiin puolin) hieman haittasi ajatustenvaihtoa, mutta minulle oli toiveeni mukaan tutkimustoimintaan perehtymisen ohella järjestetty mahdollisuus päästä seuraamaan perusopetusta, klinisen laboratorion toimintaa ja tohtorinväitösluentoja.

Lääketieteen koulutus SMUssa kestää 6 vuotta ja jakautuu preklinikkaan ja kliniseen opetukseen. Opiskelijoita oli n. 130/vuosikurssi ja heistä noin puolet oli tyttöjä (SMUn edeltäjä oli Hokkaido Women’s Medical College). Osallistuin englanninkieliseen virtsatieinfektioita käsittelevään ryhmäopetussessioon, jossa minua pyydettiin esittämään kysymyksiä opiskelijoille englannin kielen aktivoimiseksi. Opiskelijat olivat hieman jännittyneitä, mutta pääsimme hyvin keskustelun alkuun. Yleisesti opetusmenetelmät SMUssa näyttivät olevan perinteisempiä kuin meillä (luentoja pidetään, mutta on myös

pienryhmäopetuksia). Opiskelijat lukevat ahkerasti kirjastossa ja heidän teoreettinen tietotasonsa vaikutti hyvältä. Potilastyöhön opiskelijat osallistuivat vain seuraajina, ja korkeintaan haastattelivat potilaan. Yllättävää (minulle) oli, että lääkäriksi voi opiskella kokonaan japaninkielisen oppimateriaalin avulla. Se osaltaan selittää, miksi kielelliset valmiudet eivät koulun englanninopetuksesta huolimatta yliopistossa opiskelevilla ole kovin hyvät. Tohtorinväitösluennot pidettiin myös japaniksi, mutta usein väittelijä oli laatinut esityksestään englanninkielisen tiivistelmän ja/tai esitetyt diat olivat englanninkielisiä. Joskus kollegani tulkkasi minulle luennon sisällön.

Oleskeluni aikana pidin SMUssa virallisen vierailijaluennon tutkimusaiheestani sekä esitelmän laitoksen tutkijoille. Tilaisuudet olivat varsin interaktiivisia, ja minulta kysyttiin useita jatkopohdintoja herättäneitä kysymyksiä. Omat palaverinsa tutkijat pitivät käytännön syistä japaniksi, joten niihin en osallistunut. Laboratorion toimintaan kuuluivat myös yhteiset lounashetket keskusteluineen ja minulle järjestetyt tervetuliais- ja läksiäisjuhlakokoukset. Ystävänpäivän kunniaksi tohtorikoulutettavapoika oli jopa leiponut suklaakakun!

Minulle oli myös järjestetty vierailut Hokkaidon yliopistoon ja Sapporo Tokusukai-sairaalaan. Hokkaidon yliopistossa kävin seuraamassa kolmea tohtorinväitösluentoa ja tapasin professori Yamaguchin. Koska meillä on yhteisiä tutkimusintressejä, pidin luennon myös hänen laboratoriolleen ja professori esitteli heidän tutkimustuloksia ja -aiheitaan. Tästä ehkä poikii yhteistyötäkin. Tokushukai-sairaalassa tapasin Dr. Naritan, joka on tutkinut ja julkaissut runsaasti Mykoplasma-infektioista ja mykoplasman antibioottiresistenssistä. Hänen ja prof. Yokotan kanssa meillä oli erittäin mielenkiintoinen iltapäivä, kun keskustelimme Japanin hoitosuosituksista (ne oli ystävällisesti käännetty minulle englanniksi) ja erilaisten toimenpiteiden vaikutuksesta resistenssin kehittymiseen. He olivat erityisen kiinnostuneita suomalaisesta tartuntatautiin raportointi- ja seurantajärjestelmästä (THL:n ylläpitämä tartuntatautirekisteri).

Prof. Yokota, allekirjoittanut ja laboratorion väkeä

Näkymä kaupunkiin Mt. Moiwalta.

Viikonloppuisin retkeilin Sapporossa ja sen ympäristössä. Ehdin tutustua useaan museoon, mm. Hokkaidon modernin taiteen museoon, Chitose-sakemuseoon,

Sapporon olutmuseoon ja Saro Noumura-galleriaan. Suomessakin saatavilla olevan Sapporo-oluen panimon museo valotti mielenkiintoisella tavalla Sapporon ja koko Hokkaidon saaren maatalouden kehittymistä 200 vuoden ajalta. Saro Noumura-galleriassa näyttelyä pitävä taiteilija Kenichi Mori sattui paikalle ja halusi itse esitellä ulkomaalaiselle vieraalle teoksensa! Tutuiksi kävivät myös Sapporo Snow Festival (kävin kannustamassa lumiveistokilpailuun osallistuvaa Team Finlandia), läheiset ulkoilumaastot (Mt. Moiwa ja Maruyama-Koenin puisto) sekä hieman Venetsiaa muistuttava Otarun kalastajakaupunki kanavineen ja lasiliikkeineen. Otarua pidetään maailman ”sushipääkaupunkina” ja kyllä meren antimet olivatkin siellä tuoreita ja maukkaita. Mieheni oli aiemmin ollut Paulon säätiön stipendiaattina Sapporossa ja hänen kollegansa Toru Mitzuguchi SMUsta ajelutti minua ystävällisesti läheiseen Josankein kylpyläkaupunkiin ja Lake Shikotsulle. Pääsin siis kokemaan japanilaisen onsenin (kuuman lähteen yhteydessä olevan kylpylän)!

Suomi ja suomalaisuus olivat varsin hyvin esillä Sapporossa. Aiemmat Paulon säätiön stipendiaatit muistettiin SMUssa. Revontulista kyseltiin usein ja jopa suomalaiset ralliautoilijat tunnettiin nimeltä! Suomalainen design näyttäytyi edukseen: Tavarataloissa oli littalalla oma osastonsa ja Marimekon sekä Artekin tuotteita myytiin useissa liikkeissä. Sattumalta huomasin myös Kaj Franckin näyttelystä kertovan julisteen. Niinpä tuliaisiksi viemäni suomalaistuotteet herättivät ihastusta ja brändit olivat vastaanottajille jo tuttuja.

Sapporossa viettämäni ajan hyötyihin kuuluivat uusiin aiheisiin perehtyminen (bakteerien antibioottiresistenssin mekanismit ja uudet antimikrobiset aineet), keskustelut kollegoiden kanssa ja yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen. Myös mahdollisuus tutustua japanilaiseen kulttuuriin ja elämänmenoon, mm. teeseremoniaan oli ainutlaatuista. Kiitän lämpimästi Paulon säätiötä tästä mahdollisuudesta vierailta SMUssa.

Mirja Puolakkainen, dosentti
Virologia, Medicum
Helsingin yliopisto